

**Vernieuwd beleid buitenlandse handel en
ontwikkelingssamenwerking**
UNICEF Nederland inbreng internetconsultatie
Maart 2018

Vraag 1: Voorkomen van conflict en instabiliteit

Hoe kan Nederland (overheid, bedrijfsleven, sociale ondernemingen, maatschappelijk middenveld, kennisinstellingen) op de thema's voorkomen van conflicten en instabiliteit, opvang in de regio en noodhulp meer resultaten bereiken?

Investeren in **opvang in de regio** is van vitaal belang. De drijfveer daarbij is het waarborgen van mensenrechten en kinderrechten. Om te voorkomen dat een verloren generatie opgroeit, is het nodig om (a) te investeren in onderwijs, inclusief beroepsgericht onderwijs en 'lifeskills'; (b) het faciliteren van toegang tot de arbeidsmarkt voor jongeren, in samenwerking met overheid en bedrijfsleven; en (c) het bieden van psychosociale steun. Bovendien is het belangrijk om – met name in landen die grote aantallen vluchtelingen opvangen – evenredig te investeren in de gastgemeenschappen en zoveel mogelijk te werken met bestaande systemen en/of deze te versterken.

Ook is het nodig om concrete stappen te zetten om een **brug te slaan tussen noodhulp en ontwikkelingshulp**. Dit kan bijvoorbeeld door in noodsituaties (a) te investeren in het bieden van toekomstperspectief en het versterken van sociale cohesie (onderwijs, werk, cash transfers, psychosociale steun); (b) te werk te gaan volgens het principe van 'building back better'; (c) te investeren in 'disaster-preparedness' en conflictpreventie.

Om te waarborgen dat organisaties **snel en flexibel** kunnen reageren op noodhulpsituaties en ook hulp kunnen bieden in situaties die minder in de publieke aandacht staan, blijft het verstrekken van ongeoormerkte noodhulpfondsen van groot belang.

Om de groeiende humanitaire noden het hoofd te kunnen bieden, zijn **innovatieve oplossingen** nodig die het mogelijk maken tegen geringere kosten meer resultaten te bereiken. De *Dutch Coalition for Humanitarian Innovation* biedt een platform waar diverse actoren – bedrijven, wetenschap, noodhulporganisaties, overheid – samen komen om met elkaar innovaties te ontwikkelen, te implementeren en op te schalen. De overheid kan humanitaire organisaties aanmoedigen om buiten hun eigen silo's te treden en aan te sluiten bij oplossingen die buiten hun sector ontwikkeld worden, en actoren die daarbinnen opereren aanmoedigen om aansluiting te zoeken bij humanitair werk.

Verder kan de overheid helpen het risico te beperken dat Nederlandse of vanuit Nederland opererende **bedrijven en investeerders** via hun activiteiten betrokken raken bij conflicten, deze in stand houden of verergeren. Dit is bijvoorbeeld een risico bij het aanwinnen van natuurlijke hulpbronnen in conflictgebieden, waterbeheer, of bij controversiële landacquisities. Bedrijven kunnen bijdragen aan het verminderen en voorkomen van conflicten door het grondig uitvoeren van *due diligence* van hun volledige productieketen. Hierbij is het belangrijk dat de overheid toezicht houdt op de naleving van de OESO-richtlijnen en de UN Guiding Principles door bedrijven.

Het is tot slot belangrijk dat de **positie van kinderen en vrouwen centraal staat in de *Global Compact for safe, orderly and regular migration* en de *Global Compact for Refugees***. In het bijzonder is het belangrijk:

1. Gevluchte en migrantenkinderen te beschermen tegen geweld, mishandeling, uitbuiting en levensbedreigende situaties; te zorgen voor meer legale migratieroutes; meer te investeren in grensoverschrijdende kindbescherming.
2. Te stoppen met het plaatsen van kinderen in vreemdelingenbewaring op basis van hun verblijfstatus en te investeren in alternatieven.

3. Het recht van kinderen om op te groeien binnen hun eigen familie te bewaken, waarbij een cultuur-sensitieve definitie van gezin wordt gehanteerd bij gezinshereniging; en te voorkomen dat kinderen staatloos worden.
4. Te zorgen dat gevluchte en migrantenkinderen naar school kunnen en toegang hebben tot alle andere voorzieningen – net als andere kinderen die wel de nationaliteit van het land hebben.
5. De grondoorzaken van migratie aan te pakken.
6. Maatregelen te nemen om vreemdelingenhaat, discriminatie en marginalisatie van vreemdelingen in de doorreislanden en landen van bestemming aan te pakken.

Vraag 2: Jeugdwerkgelegenheid

Hoe kan Nederland (overheid, bedrijfsleven, sociale ondernemingen, maatschappelijk middenveld, kennisinstellingen) de bevolkingsgroei in Afrika het best adresseren en werkgelegenheid onder jongeren in Afrika en het Midden-Oosten stimuleren?

Investeren in jongeren is van groter belang dan ooit. Momenteel zijn er ruim 1 miljard jongeren (10-19 jaar), waarvan 60% in lage- en middeninkomenslanden woont. In 2030 zal de groei van deze groep ruim 8% zijn. Dit leidt tot grote uitdagingen op het vlak van onderwijs, zorg, bescherming en kansen voor meisjes. Maar deze demografische ontwikkeling biedt ook een kans voor economische groei ('demographic dividend'). Om die kans te verzilveren is het volgende nodig:

- Het versterken van **nationale systemen op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg en social protection**. Daartoe kan de overheid bijdragen aan investeringen in deze systemen – in Afrika zullen de komende dertien jaar bijvoorbeeld 5,6 miljoen gezondheidswerkers en 5,8 miljoen leraren opgeleid moeten worden. Ook is het belangrijk advies te bieden aan regeringen in het opstellen en implementeren van 'kindgerichte' begrotingen.
- Het doorbreken van de armoedespiraal door bijvoorbeeld het verstrekken van **cash transfers** aan kwetsbare gezinnen met kinderen, met name gezinnen met meisjes waar schooluitval een risico is. Het bedrijfsleven kan gemotiveerd worden een rol te spelen in het aanbieden van innovatieve financiering, zoals digitale financiering.
- Investeren in inclusief en kwalitatief goed **onderwijs, waaronder beroepsonderwijs en 'life skills' training**. Regeringen kunnen advies krijgen om de kwaliteit van onderwijs te verbeteren. Samenwerking met bedrijven kan bijdragen aan het vergroten van de toegang tot de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld door het bieden van stages of trainingen. Bij het stimuleren van werkgelegenheid is het belangrijk om naast kwantiteit ook oog te hebben voor de kwaliteit van banen ('decent work'). Ook is het nodig de toegang van jongeren tot nieuwe technologie te vergroten en te investeren in innovatieve onderwijsprogramma's gericht op 21st Century Skills (zoals gebruik van nieuwe technologie). Tenslotte is het belangrijk meer mogelijkheden te bieden voor jongeren, met name meisjes, om te leren een mening te vormen en zich te uiten, bijvoorbeeld in scholen, gemeenschappen, richting de (lokale) overheid.
- Het versterken van systemen voor **kinderbescherming** en in het bijzonder investeren in het voorkomen van **kindhuwelijken en kinderarbeid**. Het uitbannen van kindhuwelijken is een bewezen effectieve aanpak om er voor te zorgen dat meisjes op latere leeftijd en uiteindelijk minder kinderen krijgen.

Vraag 3: Verminderen van armoede en ongelijkheid

Welke nieuwe aandachtsgebieden zou het kabinet kunnen identificeren? De middelen zijn beperkt dus we moeten kiezen, daarom ook aan u de vraag: welk aandachtsgebied behoeft minder nadruk?

Ondanks vooruitgang in het terugdringen van armoede in de wereld, raakt armoede kinderen disproportioneel: een derde van de wereldbevolking is kind, maar de helft van alle mensen die in armoede leven en moeten rondkomen van minder dan US\$1.90 per dag is kind. Als nieuw aandachtsgebied zou het waardevol zijn als de Nederlandse regering nationale overheden ondersteunt in **het prioriteren, meten en adresseren van armoede en ongelijkheid onder kinderen en jongeren**. Nederland kan technische assistentie verlenen om te helpen verzekeren dat nationale regeringen effectieve investeringen doen (bijv. gezondheid, voeding, onderwijs, social protection) die ten goede komen aan de meest gemarginaliseerde kinderen en jongeren.

Vraag 5: Verduurzamen

Waar liggen volgens u kansen om in productie, handel en investeringen vooruitgang te boeken op maatschappelijke uitdagingen op sociaal vlak (zoals betere arbeidsomstandigheden, hogere lonen, extra kansen voor vrouwen en jongeren) of op ecologisch vlak (zoals water, klimaat, biodiversiteit)?

Kinderen zijn op verschillende manieren verbonden met het bedrijfsleven – als consument, kind van een werknemer, of toekomstig werknemer. Het bedrijfsleven heeft dan ook een grote impact op kinderen en de rechten van kinderen – die veel verder rijkt dan alleen kinderarbeid - bijvoorbeeld via arbeidsvoorwaarden, marketingpraktijken, invloed op de gemeenschappen en het milieu. Het is daarom van groot belang dat de regering helpt **waarborgen dat bedrijven de rechten van kinderen respecteren en waar mogelijk bevorderen**. Het gaat hierbij om het respecteren en waarborgen van de rechten van kinderen in productieketens, bij de productie en marketing van producten en diensten, en om het voorkomen van klimaatvervuiling en bevorderen van klimaatadaptatie.

Kinderen ondervinden ook impact van het bedrijfsleven als werknemer, of door de **werkomstandigheden van hun ouders**. Deze beïnvloeden de mate van zorg die zij hun kinderen kunnen bieden. Werkende (aanstaande) moeders en vaders hebben de zekerheid nodig van goede kinderopvang, de mogelijkheid zuigelingen borstvoeding of moedermelk te kunnen geven, baangarantie rondom zwangerschap, werktijden die het mogelijk maken dat zij hun kinderen regelmatig zien, lonen die het mogelijk maken kinderen de voeding te geven die ze nodig hebben, naar school te laten gaan en de benodigde gezondheidszorg te geven. **Jonge werknemers (15-18)** hebben extra bescherming nodig tegen gevaarlijk werk en de kans om via (bij-)scholing en vakopleidingen zich te ontwikkelen op de arbeidsmarkt.

Naast het beschermen van de rechten van vrouwen en kinderen kan de overheid ook **bedrijven stimuleren die een positieve bijdrage** leveren in hun bedrijfsvoering binnen hun keten. Dit kan door een positieve beoordeling bij subsidie aanvragen of door een stimuleringsfonds voor de bevordering van de positie en rechten van vrouwen en kinderen in de keten.

Ook kan de overheid het inkoopbeleid aanscherpen en - naast het inkoopcriterium gerelateerd aan uitsluiten van kinderarbeid - denken aan het uitbreiden van de inkoopcriteria om de rechten van vrouwen en kinderen te beschermen of te bevorderen.

Daarnaast is het van belang dat de regering een constructieve bijdrage levert in het proces om tot een **internationaal verdrag voor BHR** te komen. Dat kan ook door de ontwikkeling van Europese en nationale wetgeving, waar mogelijk op deelterreinen. Resultaten hiervan kunnen gebruikt worden in het proces voor een internationaal BHR-verdrag.

Vraag 6: Eerlijke handel

Heeft u concrete suggesties voor hoe het kabinet kan bevorderen dat internationale handel en investeringen bijdragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen?

Wij zijn als UNICEF Nederland actief betrokken bij de convenanten en zien dit als een goede wijze om IMVO breder binnen sectoren uit te rollen en daarin een kinderrechtenperspectief mee te nemen dat verder gaat dan aandacht voor kinderarbeid. Het succes van de convenanten staat of valt met actieve deelname van individuele bedrijven. Dat zijn er binnen de tot dusver afgesloten convenanten nog relatief weinig. Om via en met bedrijven een substantiële bijdrage aan het bereiken van de SDG's te leveren, zijn complementaire instrumenten nodig, waaronder regelgeving maar bijvoorbeeld ook een goed inkoopbeleid.

Behalve het **voortzetten van het convenantenbeleid** voor risicosectoren is het daarom van belang dat de regering bijdraagt aan **regelgeving en industrie-standaarden** waarbij kinderrechten worden gerespecteerd en gesteund. Zowel op werkplekken als in productontwikkeling & marketing en in de interactie die bedrijven hebben met directe omgeving en gemeenschappen van hun productie. Het ontwikkelen van wetgeving is complementair aan de convenanten en zou niet afhankelijk moeten zijn van de evaluaties en resultaten van IMVO-convenanten over twee jaar. Convenanten stimuleren bedrijven om zich voor te bereiden op wetgeving en wetgeving creëert een gelijk speelveld. Ook zal IMVO-wetgeving in en vanuit Nederland een voorbeeldfunctie voor andere landen hebben, en nuttige lessen opleveren bij de onderhandelingen tot een internationaal verdrag voor Business and Human Rights.

De overheid zou **als werkgever (rijksoverheid) het goede voorbeeld** moeten geven en bedrijvenrelaties (leveranciers en bedrijven die voor subsidie in aanmerking willen komen) te vragen hetzelfde te doen. Daarnaast is het van belang om MVO-beleid en het naleven van minimumstandaarden, zoals UNGP en OESO-richtlijnen, door bedrijven als **voorwaarde te stellen om in aanmerking te komen voor handelsbevorderende instrumenten**.

Vraag 8: Hoe kan het bedrijfsleven en in het bijzonder het MKB op alle noodzakelijke punten beter worden ondersteund in het traject van internationalisering, en op welke markten verdient dit een extra steun in de rug?

Het is waardevol dat een beperkt aantal convenanten nu al stimuleert dat ook MKB bedrijven zich buigen over de herkomst van hun producten of grondstoffen en door samenwerken meer eisen kunnen stellen zowel op sociaal als ecologisch vlak aan hun leveranciers. Dit kan binnen bestaande convenanten en bij mogelijk nieuwe convenanten nog sterk verbeterd worden (door het als resultaatafspraken op te nemen). Bij de ondersteuning van internationalisering zal een actieve informatieverstrekking rond duurzame handel met respect voor mensenrechten noodzaak zijn om verantwoord ondernemerschap te garanderen.

Contactpersoon: Sasja Bökkerink (sbokkerink@unicef.nl)